

Názov projektu	E-learning vo výchovno-vzdelávacom procese
Kód ITMS projektu	26110130184
Kód výzvy	OPV-2008/1.1/03-SORO
Číslo Zmluvy o poskytnutí NFP	142/2009/1.1/OPV
Prijímateľ	Základná škola Námestovo – Komenského ul. Komenského 495/33, 029 01 Námestovo

Učebné osnovy z náboženskej výchovy pre 2.ročník ZŠ

(spracované v súlade so ŠVP Náboženská výchova ISCED 1 a rámcovými učebnými osnovami predmetu náboženstvo/náboženská výchova, ktoré schválila Konferencia biskupov Slovenska dňa 30.októbra 2008 na svojom plenárnom zasadnutí na základe Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou Stolicou o katolíckej výchove a vzdelávaní.)

September 2010

Náboženská výchova

1 hodina týždenne (1+0), 33 hodín ročne

Názov predmetu	Náboženská výchova
Časový rozsah výučby	1 hodina týždenne (1 + 0)
Ročník	druhý
Škola	ZŠ Námestovo – Komenského ul.
Kód a názov ŠVP	ISCED 1
Stupeň vzdelania	primárne
Vyučovací jazyk	slovenský

Charakteristika predmetu v 2. ročníku

Keďže človek je z psychologického a sociologického hľadiska prirodzene bytosť náboženská, má potrebu smerovať k tomu, čo ho presahuje. Vyučovací predmet náboženská výchova má preto opodstatnenú úlohu v celistvom ponímaní výchovy v škole. Vyučovací predmet náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu kresťanských cirkví a k ich tradíciám, otvára pre neho možnosť života s cirkvou. Vyučovací predmet náboženská výchova sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti. Náboženská výchova je výchovou k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú. Výučba predmetu zároveň nadväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť.

Ročníková téma: CESTA DÔVERY

Dieťa si v škole vytvára zázemie v spoločnosti rovesníkov, čo mu dodáva pocit istoty. Istota v seba, v milujúcich ľudí je potrebná na jeho ďalšie rozvíjanie.

Schopnosť otvárať sa Bohu a ľuďom sa prejavuje pozitívnym vnímaním seba. Naučiť sa dôverovať je predpoklad viery. Schopnosť prejavovať dôveru Bohu, ktorý ho miluje sa zakladá na osobnej skúsenosti dôvery v človeka, ktorý stelesňuje pocit bezpečia. Jadrom vývoja viery sú príbehy, pomocou nich dieťa Boha spoznáva a zažíva. Nachádza bezpečnosť v koncepte Boha, ktorému možno úplne dôverovať a ktorý je ochotný odpustiť

Ciele vyučovacieho predmetu

Ciele predmetu sú stotožnené s cieľom Národného programu výchovy a vzdelávania Slovenskej republiky „...nechceme v Národnom programe len zdôrazňovať organizačné zmeny, financovania, formálne aspekty, zmeny v riadení, ale ide hlavne o polozenie základov zmeny filozofie výchovy, osvojenia si nových hodnôt poznávacích a morálnych kvalít

človeka budúcnosti. Mladí ľudia by sa mali strátiť: požitku bez svedomia, bohatstva bez práce, vedy bez ľudskosti, poznania bez vôle, podnikania bez mravnosti, politiky bez princípov." Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií: Napĺňanie cieľov jednotlivých vzdelávacích oblastí a vyučovacích predmetov sa realizuje v školskom prostredí prostredníctvom kľúčových a

predmetových kompetencií žiakov, ktoré zároveň rozvíja. Kľúčové kompetencie majú procesualný charakter. Žiaci si ich osvojujú na veku primeranej úrovni prostredníctvom obsahu, metód vzdelávania a činnosti.

Ročníkový cieľ

Spoznávať základné pravidlá komunikácie s Bohom a vzájomného spolunažívania s ľuďmi, vyplývajúce z Božieho zákona. Rozvíjať schopnosť života v spoločnosti na základe vzájomnej dôvery. Budovať postoj dôvery k Bohu. Pestovať návyk postojov otvorenosti pre dôverný vzťah s Bohom.

Obsah vzdelávania

Prehľad tematických celkov a stanovený počet hodín

(1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

P.č.	Tematický celok	Počet hodín	
		ŠVP	ŠkVP
1.	Boh mi dôveruje	5	0
2.	Dôverujem Bohu (1., 2. a 3. BP)	5	0
3.	Dôvera v rodine (4. a 5. BP)	6	0
4.	Dôverujeme si navzájom (6., 7., 8., 9. a 10. BP)	6	0
5.	Desatoro – pozvanie k slobode a dôvere	6	0
6.	Pozvanie na hostinu – obnovenie dôvery	5	0

TEMATICKÝ CELOK	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
Boh mi dôveruje	Krása, účelnosť a veľkoleposť	Žiak vie <ul style="list-style-type: none"> porovnať človeka s ďalšími Božími dielami

	<p>prírody</p> <p>Svet – prejav dôvery Boha voči človeku</p> <p>Obraz rajskej záhrady</p> <p>Výchova k úcte k životu a zodpovednosti za životné prostredie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • uviesť príklady odlišnosti človeka od ostatných živočíchov • zdôrazniť jedinečnosť človeka a jeho zodpovednosť za svet • vnímať stvorený svet ako prejav Božej lásky a starostlivosti • prejaviť radosť a vďačnosť za Božie dielo stvorenia s pomocou učiteľa navrhnuť a realizovať triedny environprojekt (návrhy: triedenie odpadu, zber surovín, upratanie školského dvora, vytvoriť v triede živý kútik a pod.) • reprodukovať biblický príbeh o rajskej záhrade a prostredníctvom symbolickej reči o rajskej záhrade spoznať šťastie človeka spočívajúce v blízkosti Boha a v konaní dobra • na príkladoch rozlíšiť dobro od zla na modelovej situácii vnímať krivdu spôsobenú nesprávnym rozhodnutím
<p>Dôverujem Bohu (1., 2. a 3. BP)</p>	<p>Abrahám (povolanie Abraháma, odpoveď na Božiu výzvu)</p> <p>Modlitba cvičenie ticha, modlitba ako posväcovanie života</p> <p>Boh a jeho meno</p> <p>Oslavujem Boha</p> <p>Sviatočný deň s TV a bez TV</p>	<p>Žiak vie</p> <ul style="list-style-type: none"> • na konkrétnom príklade opísať hlavné znaky a prejavy dôvery ľudskej dôvery • reprodukovať biblický príbeh o Abrahámovi a jednoduchým spôsobom ho prepojiť so svojim životom • jednoduchým spôsobom formulovať modlitbu vlastnými slovami • vysvetliť potrebu pravidelnosti v modlitbe • vysvetliť význam používania mena v živote človeka ako prejavu úcty • s úctou volať spolužiakov po mene • vysvetliť význam používania Božieho mena ako vyjadrenia Božej blízkosti • prejaviť úctu k Božiemu menu a k predmetom pripomínajúcim Boha (kríže pri ceste, sochy svätých a pod.). • pozorovať životný rytmus striedania práce a odpočinku • jednoduchým spôsobom opísať nedeľu ako Boží dar pre človeka • objaviť zmysel slávenia nedele a zapojiť sa do jej slávenia

<p>Dôvera v rodine (4. a 5. BP)</p>	<p>Božie pozvanie do ľudskej rodiny - Legenda o Lucii</p> <p>Pozvanie do Božej rodiny (krst)</p> <p>Človek ako neopakovateľné Božie dielo</p> <p>Rodina ako spoločenstvo,</p> <p>Úlohy a role v rodine</p> <p>Jakub a Ezau (vzťah medzi pravdou a dôverou)</p>	<p>Žiak vie</p> <ul style="list-style-type: none"> • prostredníctvom legendy opísať rodinu ako miesto istoty, lásky a dôvery • jednoducho nakresliť symboly krstu • s pomocou učiteľa vysvetliť jednotlivé krstné symboly • naformulovať vzťah medzi krstným menom a krstným patrónom • reprodukovať príbeh o Jakubovi a Ezauovi • pomocou biblického príbehu nájsť súvis medzi pravdou a vzájomnou dôverou v medziľudských vzťahoch • používať zdvorilé oslovenie ako prejav úcty voči rodičom a iným ľuďom • formulovať modlitbu za rodičov • konkrétnymi skutkami slúžiť rodine
<p>Dôverujeme si navzájom (6., 7., 8., 9. a 10. BP)</p>	<p>Schopnosť hovoriť ako Boží dar (výchova k citlivosti voči vyslovenému slovu)</p> <p>Čisté srdce</p> <p>Osobný majetok</p> <p>Boháč a Lazár</p>	<p>Žiak vie</p> <ul style="list-style-type: none"> • na modelovej situácii zdôvodniť význam slova pre budovanie medziľudských vzťahov • posolstvo biblického príbehu o boháčovi a Lazárovi prepojiť so svojim životom • na modelovej situácii vyjadriť potrebu čistého srdca • uviesť príklady osobného a spoločného majetku • navrhnúť rôzne spôsoby ochrany majetku • v skupine realizovať jednoduchý triedny projekt pomoci iným
<p>Desatoro – pozvanie k slobode a dôvere</p>	<p>Uzatvorenie zmluvy na Sinaji</p> <p>Desatoro ako pravidlá</p>	<p>Žiak vie</p> <ul style="list-style-type: none"> • reprodukovať príbeh o Mojžišovi • chronologicky usporiadať podľa obrazov dej príbehu • určiť kľúčový moment a pointu príbehu • opísať udalosť uzatvorenia zmluvy Boha s ľuďmi na základe porozumenia biblického textu • reprodukovať Desatoro s pomocou učiteľa • sumarizovať, aplikovať nadobudnuté poznatky učiva ročníka a jednotlivé prikázania na konkrétnych modelových

		<p>situáciách</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímať a načúvať hlasu svedomia <p>hodnotiť jednoduchým spôsobom svoje konanie v súlade so svedomí</p>
--	--	--

Metódy a formy

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť možno využiť *motivačné metódy*, ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu učenia), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela).

Expozičné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Odporúča sa *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštračná metóda* (demonštrácia obrazov), *pozorovanie* (cieľené systematické vnímanie objektov a procesov), *manipulácia s predmetmi* (práca so symbolom, didaktická hra).

Významné miesto majú *problémové metódy*, ku ktorým patrí *heuristická metóda* (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a projektová metóda (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu).

Pre realizáciu cieľov sú dôležité *aktivizujúce metódy*, z nich je vhodná *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia daného problému), *filozofická diskusia* je efektívnym prostriedkom, ako vytvárať rovnováhu medzi vyučovaním zameraným na prežívanie a vyučovaním zameraným na rozumové zdôvodňovanie viery, *situačná metóda* (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), *inscenačná metóda* (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie), *didaktické hry* (sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), *dramatizácia* (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) *simulácia* (simulovanie, napodobňovanie životných situácií, aktivity, ktoré vyžadujú interakciu medzi skupinou žiakov a jednotlivcami), *kompozícia* (vypracovanie osnovy referátu, písomné rozvíjanie témy, príbehu a pod.), "A propos": konverzácia alebo iná spoločensky orientovaná interakcia, podľa rozprávania učiteľa, žiakov, návštevníka o najdôležitejších a najaktuálnejších témach zo života. Typické autentické rozhovory.

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. metódy opakovania a precvičovania, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím hry AZ kvíz, domáce úlohy).

Žiaci počas hodín NV sedia v kruhu, aby si videli navzájom do tváre, aby sa vzájomne poznávali. Je to východisková pozícia, ktorá nie je cieľom, ale prostriedkom. Samozrejme, je možné aj iné usporiadanie priestoru v závislosti od metódy, ktorú učiteľ pre danú aktivitu zvolil.

Domáce úlohy (transfer) sa netýkajú písomného vypracovávania, ale konkrétnych jednoduchých cvičení či predsavzatí orientovaných na požadované správanie. Dôležitou súčasťou každej hodiny je rozdelenie sa s niekým so získanou skúsenosťou v bežnom živote.

Učebné zdroje

- ❖ Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre 2. ročník základných škôl: GEMBALOVÁ, A. a kol.: *Cesta dôvery*. Spišská Nová Ves : Katolícke pedagogické a katechetické centrum, 2009.
- ❖ Metodická príručka obsahuje metodicky spracované témy, farebné obrazové prílohy, textové prílohy a pracovné listy.
- ❖ Sväté písmo, Katechizmus Katolíckej cirkvi, Dokumenty Katolíckej cirkvi, biblické mapy.

Kľúčové kompetencie

Komunikačné:

Žiak

- objavuje zmysel symbolického spôsobu komunikácie
- vlastnými slovami vie vyjadriť svoje vnútorné pocity, vyjadruje svoje myšlienky v práci v skupinách, zapája sa do diskusie
- sústreďuje svoju pozornosť na toho, kto hovorí
- svojimi slovami vyjadruje svoje pocity
- vie prispôbiť svoje vyjadrovanie sa v konkrétnej situácii
- v komunikácii používa vhodné slová a výrazy
- chápe obsah a zmysel počutého textu a vie naň reagovať
- svojimi slovami reprodukuje biblické posolstvo zmluvy Boha s človekom
- intuitívne rozumie neverbálnej a symbolickej komunikácii
- je otvorený pre obrazné vyjadrovanie
- dokáže kultivovaným spôsobom poprosiť o odpustenie
- aktívne a so záujmom počúva

Kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- je otvorený pre tvorivé myslenie
- je otvorený pre tvorivé učenie sa prostredníctvom ponúknutých životných pravidiel podľa desatora
- je otvorený pre tvorivé učenie sa na biblických udalostiach

Kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- plánuje a podieľa sa na riešení úloh s druhými
- primerane svojej detskej skúsenosti vie formulovať problém
- rozvíja postoj prehodnocovania negatívnych skutočností (dobro - zlo)
- spontánne a samostatne hodnotí vo svojom bezprostrednom okolí, čo sa mu páči/nepáči, čo je správne/nesprávne, čo je dobré/zlé
- v rozsahu svojej detskej skúsenosti je pozorný voči morálnym konfliktom, je otvorený pre dobro

Sociálne a interpersonálne:

- buduje vzťahy dôvery
- formuje zdravé sebavedomie
- prejavuje úctu k jedinečnosti každého spolužiaka
- uvedomuje si svoju úlohu a rolu v rodine
- má pozitívny vzťah k sebe samému a k iným (rodičom, súrodencom, kamarátom)
- pravdivosťou sa aktívne zapája do budovania medziľudských vzťahov
- prejavuje úctu k starším, rodičom a iným ľuďom

- je otvorený pre budovanie vzťahov dobrosrdečnosti
- je otvorený pre potreby iných ľudí a reaguje konkrétnym triednym projektom
- rozvíja vo svojom živote postoj prijímania a dávania
- má pozitívny vzťah k druhým ľuďom
- aktívne sa zapája do budovania medziľudských vzťahov v rovesníckom prostredí triedy
- učí sa spolupracovať v skupine rovesníkov
- vníma potrebu dôvery v ľudskom spolunažívaní
- poznáva úlohu starostlivého správania sa voči iným
- objavuje úlohu ľútosti a odpustenia pre budovanie dobrých vzťahov
- berie do úvahy dobro iných ľudí
- je otvorený pre „štedrosť“ v odpúšťaní (vníma odpustenie ako dar človeka človeku)

Existenciálne:

Žiak

- má základný náhľad k pochopeniu princípu hriechu ako slobodného a dobrovoľného prerušenia vzťahu s Bohom zo strany človeka
- objavuje svoju hodnotu a jedinečnosť
- objavuje hodnotu a potrebu vzájomnej dôvery
- objavuje hodnotu čistého srdca
- objavuje hodnotu pravdy
- vníma svoj vnútorný svet
- je otvorený pre nasledovanie ponúknutých biblických vzorov
- rozvíja vnímanie svojho vnútorného - duchovného sveta
- rozvíja vnímanie a načúvanie hlasu svedomia
- je otvorený pre vnímanie kresťanskej nádeje
- objavuje potrebu jednoty medzi správaním navonok v súlade so svedomím
- objavuje pravdu desatora
- vníma Desatoro ako pravidlá, ktorými Boh ukazuje ľuďom cestu k šťastiu a vzájomnej dôvere
- objavuje hodnotu dôvery dodržiavaním Božieho zákona
- sviatosť zmierenia chápe ako objavuje hodnotu odpustenia
- kresťanskú ponuku pre človeka a ako pomoc v situácii mravného zlyhania
- je otvorený pre aktívne podieľanie sa na príprave k sviatosti zmierenia
- intuitívne vníma silu odpustenia pre svoj vnútorný pokoj
- rozvíja vnímanie svojho vnútorného - duchovného sveta
- rozvíja vnímanie milosti odpustenia otvorením sa pre kresťanskú nádej
rozvíja intuíciu pre obrazné výrazy a otváranie schopnosti vidieť svoj vnútorný – duchovný svet

Kultúrne:

Žiak

- sa orientuje v striedaní všedných dní a kresťanskej nedele, prežíva ich rozdielnu náplň a úlohu
- vnímať potrebu človeka niekomu veriť
- vnímať Božiu lásku prostredníctvom sveta okolo nás
- na príklade rozhovoru opísať potrebu medziľudského dialógu a potrebu modlitby
- stíšiť sa a načúvať
- intuitívne vníma posolstvo biblického textu
- intuitívne vníma symbolickú reč
- intuitívne vníma krásu umenia slova a obrazu
- intuitívne vníma obrazy a symboly

- intuitívne vníma posolstvo biblického textu
- vníma odpustenie ako múdrosť človeka
-

Občianske:

Žiak

- vníma hodnotu majetku: osobného a spoločného
- váži si majetok
- dokáže správne zaobchádzať s majetkom (nepoškodzuje ho, chráni, požičané vráti)
- vníma Dekalóg ako etický princíp pre správanie človeka
- vníma Dekalóg ako pravidlá pre dobré spolunažívanie v ľudskej spoločnosti
- objavuje postoj zodpovednosti za iných
- rozvíja kritické myslenie pokusom o analýzu modelovej situácie príbehu otca a syna

Prierezové témy

Prierezová téma environmentálna výchova

Žiak

- má základné zručnosti pre hodnotenie vzťahu medzi človekom a jeho životným prostredím vo svojom okolí, pričom zároveň chápe potrebu ochrany životného prostredia na celom svete
- oceňuje postavenie človeka v poriadku stvorenia a citlivo pristupuje k živej prírode
- vyjadrí radosť zo života, je pozorný k svetu ako k miestu, ktoré má svoj pôvod a zmysel v Bohu

Prierezová téma tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Žiak

- je ochotný a schopný spolupracovať a iniciovať spoluprácu
- dokáže prezentovať svoj produkt, ale aj prácu v skupine

Prierezová téma osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak

- rozvíja sebareflexiu, spoznáva sám seba, svoje dobré a slabé stránky
- je pripravený pre rozvoj a výchovu svedomia
- rozvíja sebareflexiu
- rešpektuje potreby a práva ostatných
- rozvíja sociálne spôsobilosti pre osobný život a spoluprácu
- rozvíja sebareflexiu
- rešpektuje potreby a práva ostatných
- je pripravený pre rozvoj a výchovu svedomia
- rozvíja sociálne spôsobilosti pre osobný život a budovanie medziľudských vzťahov rešpektujúcich práva druhého človeka
- rozvíja sebareflexiu
- je pripravený pre rozvoj a výchovu svedomia
- rozvíja sociálne spôsobilosti pre osobný život a budovanie medziľudských vzťahov postavených na dôvere

Prierezová téma mediálna výchova

Žiak

- začína chápať pravidlá fungovania mediálneho sveta a primerane veku sa v ňom orientuje
- rozdlišuje medzi fikciou a skutočnosťou

Hodnotenie žiakov

Žiaci sú hodnotení podľa metodického pokynu č. 7/2009-R z 28. apríla 2009 na hodnotenie žiakov základnej školy. Metódy a formy hodnotenia: klasifikácia, slovné hodnotenie, sebahodnotenie, didaktické testy, projekt.

Známku hodnotíme:

1. prácu s pracovným zošitom - priebežne
2. vytvorenie projektu – raz za polrok
3. krátke overenie vedomostí formou testu – raz za štvrt'rok
4. aktivitu na hodine

Hodnotenie žiakov je postavené na plnení konkrétnych a splniteľných úloh, je založené prevažne na diagnostikovaní a uplatňovaní osobného rozvoja žiaka. Každý žiak musí mať možnosť zažívať úspech a musí vedieť, že chyby a ich odstraňovanie tiež napomáhajú k jeho rozvoju.